

Följande trenne sagor jemte den ord för ord motsvarande finska öfversättningen har n. v. pastorn i Utsjoki, Edvard Wilhelm Borg, upptecknat ur Enare-Lappars mun. De intagas här omedelbart efter de föregående enare-lappska språkprofven för att lemna ytterligare bidrag till inhemtande af nämnde dialekts kännedom. Framför andra lappska dialekter och ural-altaiska språk i allmänhet utmärker sig enare-lappskan genom den deri ganska vanliga vokalförändringen i ordets första stafvelse, en företeelse, den man hittills så helt och hållit fränkännt de ural-altaiska språken, att dess förmodade frånvaro af många betraktats såsom någonting karakteristiskt, hvarigenom nämnde språk skilja sig från de indo-germaniska. Föröfrigt tyckes nämnde vokalförändring i rotstafvelsen ej ursprungligen hafva uttryckt någon särskild begreppsrelation, utan härrör troligen af stam- eller ändelsevokalens tillbakaverkan, så att nämnde stam- eller ändelsevokal upptagits af rotvokalen, som just derigenom blifvit förändrad, att ett efterföljande vokalljud ingått i densamma. Någon gång kan stam- eller ändelsevokalen äfven eljest hafva haft en sådan tillbakaverkan, som qvarblifvit äfven sedan den så tillbakaverkande vokalen sjelf afnötts och gått förlorad. Andra må afgöra om icke i semitiska och de indogermaniska språken, der en dylik vokalförändring i rotstafvelsen förekommer, orsaken dertill varit enahanda.

Kulm nieid mainas.

Tah kulm nieid lijii out siid' nieitah. Uarbintievas', kyöht nieid vuolkin kuningasan piikan, mutto kuolmad oabis eva lyöstam, väiki euvoi totuv, mutto vuolki liika obitis ma'elt. Tie vuolki väzid kuövtis mielta luvvui oht ohtunis. Tie pod'ij kussa toi kyövti nieitah uasta

Kolmen neidon juttu.

Ne kolme tytärtä olivat yhden talon tyttäret. Sisarukset, kaksi tytärtä menit kuninkaalle piiiaksi, mutta kolmatta sisartansa eivät laske-neet, vaikka tahtoi sekin, mutta lähti sentähden sisartensa jälkeen. Niin lähtivät kävelemään kaksi perätysten ykski yksinänsä. Niin tuli lehmä niitä

Ja pahutij: paje muu; soi celhiin en moi ost. Tie pod'ij kussa kuolmad nieid kyövlä ja celhi: paje mu; sun celhi: kal mun pajam ja ostam miitei. Ja sun poji ja kussa pahui nielhi pällhistis juhod' ja sun juvvai ja vuolki ain obitis marjelt vacid'. Ja kuo toh kyöhti nieid lein väcimmin, pod'ij sauca ja pahuti: peskide muu; celhiin: en moi ost. Tie sauca monoi toi ovt nieid uasta, ja celhi: peskid' muu, oazuh uloit pällhistad. Nieid celhi: kale mun peskitam, ja sun peskitij ja vaaltij uloid pällhistis. Tie toi kuövti nieida uasta pod'ij puoris källis ja pahutij oaivistis tihiid kodded'. Toh nieidah celhiin: en moi ost. Tie puoris källis monoi ton nieida kyövlä, kote ohtu lei ja celhi: kote muu oaivist tihiid, ja sun celhi: kal mun kotam tihiid ja ostam miitei. Ja kuo nieid kierkani, tie celhi vuoras nieitan: ij leh mait pällhist addeled, mut celham mun ovt säni tuniin: kuo tii toho puotivetted' palvulus sajan, tie tun piejuh sauca uskid kessen ja tun kolkah ucad out ked'ki vyöldni lote suojaid. Kuo tun taid kaunah tie idetist kuo tun kocah, tie välti taid suojaid ja sihost pevti uäst ja celhi: mun työje lävus tohom; tie nunt soi ratkkuin. Tie pod'iin kyöht ou-

kahta tytärtä vastaan ja sanoi lypsä minua; he sanoivat: ei me jouda. Niin tuli lehmä kolmannen tyttären tykö ja sanoi: lypsä minua; hän sanoi: kyllä minä lypsän ja joudan myös. Ja hän lypsi ja lehmä käski maidon palkastansa juoda ja hän joi ja lähti aina sisartensa jälkeen käyden. Ja kun ne kaksi tytärtä olivat kävelemässä, tuli lammas ja sanoi: keritse minua; sanoivat: ei me jouda. Niin lammas meni sen yhden tyttären vastaan, ja sanoi: keritse minua, saat villoja palkastas. Tytär sanoi: kyllä minä keritsen, ja hän keritsi ja otti villoja palkastansa. Niin niitä kahta tytärtä vastaan tuli vanha äijä ja käski päästänsä täitä tappaa. Ne tyttäret sanoit: emme me jouda. Niin vanha äijä meni sen tyttären tykö, joka yksin oli ja sanoi: tapa minun päästäni täitä, ja hän sanoi: kyllä minä tapan täitä ja joudan myös. Ja kun tytär kerkesi, niin sanoi äijä tytölle: ei ole mitään palkasta antaa, mutta sanon minä yhden sanan sinulle: kun te sinne tulette palvelus sijaan, niin sinä pannaan lammas karsinan korjaajaksi ja sinun pitää hakea yhden kiven alta linnun siipiä. Kun sinä niitä löydät, niin aamulla kun sinä nouse, niin ota niitä siipiä ja pyh-

teb nieid vist palvulus sajan. Soi piejuin kämmar palvelejen tastkuo soi lein cuvti eiñatattuni. Tie pod'ij kuolmad nieid uv ja piejui nuut kuo vuoras sårnum lei sauca uskid kes- sen. Ja uõlkii puoh kirkkon. Tom nieyrimus piika kuod'i siitan. Mutt kuo piika oinij, et ulmuh kirkkon uolkii, tie vieçai lote suojaid ja cel- hi: mun tuõje levus toihum. Ja sun monoi kirkkon nieyris pihtasiikuim, ja samma nal tovuui nube tou uv, mutt piejai pyõrebiit pihtasiid pajal- sis. Tie nube kert kuo pod'ij kirk- kon, tie vyõmma'si kunagas alge ja jurti tubtamis, mutt ii tiettam ainas, ja kuo kuolmad kert pod'ij kirkkon, tie tubtai kunagas alge, mutt ii vala tiettam vissi. Ja ton nieidast lei tot utke, et sun uolkii outemust kirkost medtal, et emmas ulmuh tubtad. Ja kuo nieida vuoiijilij maasat, tie ku- nagas alge majelt nieid vyõmma'sii. Tie nuolai kammagis ja legkistii tot. Alge toos aijåni, mut ainuv juvstats- kod'ii. Tie legkisti pittos ja kuo vala altans'kod'ii, legkisti suormas; kunagas alge taid nuurai puoh. Nu- be päive kocoti lusas palvalijejtes ja celhi kien kammuh ja pitoh ja suormas tist lää? Tie toh kyõhti kämmar piika soi keçalain jyõlka- sis ja celhiin e tah munnu le. Ja nieurimus piika pod'i ja kuo sun

käise pöytää vastaan ja sano: minun työni olkoon tehty; sitte niin he er- kausit. Niin tulit kaksi ensimmäistä tytärtä ensin palvelus sijaan. He pantiin kamarin palvelioiksi sentähden kun he olit sangen koristetut. Niin tuli kolmas tytär myös ja pantiin niin- kuin äijä sanonut oli lammakarsin- nan korjaajaksi. Ja menit kaikki kirkkoon. Se huonoin piika jätettiin kotiin. Mutta kun piika näki, että ihmiset kirkkoon menit, niin nouti linnun siipiä ja sanoi: minun työni olkoon tehty. Ja hän meni kirk- koon huonoilla vaatteilla, ja samalla lailla teki toisen toven myös, mutta pani parempia vaatteita päällensä. Niin toisen kerran kun tuli kirkkoon, niin huomaitse kuninkaan poika ja ajatteli tuttavaksensa, mutta ei tie- tänyt vissiin, ja kun kolmannen ker- ran tuli kirkkoon, niin tunsikin kunin- kaan poika, mutta ei vielä tietänyt vissiin. Ja sillä tyttärellä oli se ta- pa, että hän kulki ensimmäiseksi kirkosta pois, että ei ihmiset tun- tisi. Ja kun tyttö ajoi takaisin, niin kuninkaan poika perästä tyttären ha- vaitse. Niin riisui kenkäänsä ja nak- kasi ne. Poika siinä viipyi, mutta ainakin alkoi sauttamaan. Niin nak- kasi säärikkensä ja kun vielä alkoi lähestymään, nakkasi sormuksensa; kuninkaan poika niitä kokosi kaik-

kečali, tie celhi: tah muu le. Tie najai kunagas alge tain nieurimusain uskid kesse käyvilas piikainis ja tuoh kyöht muz'is nieida pasiin.

Läskis alge mainas.

Tie lei oht läskis alge, kote i vi-s'am maiten toohod'. Nuut motomin sun vuolki muoraid e'nobbad', mutt ij sun vältäm ahs'u. Mutt kuo sun pod'i muor e'nobbam sajan, tie sun kiskoi kuoddu endnamist. Mutt kuoddu sist kullui ijena kote celhi: ele välti taam mnora, maid piegga li viratam ja mon sist mun lem mutt ravh olsut maid tätöh. Alke jurteli, väri mun s'oddacim köybbi almain ja must liei s'ieu viesuh, ja sun monoi masut. Tie mottom äiki majelt tie s'odoi sust rikes köybbi almai ja s'ieu viesuh sust miitei lijii. Tie sun monoi taas ton kuoddu könlu ja kuo sun pod'ij toho, tie libestiti kuoddu, mutt kuoddu sist kului ijena, kote celhi: maid tätöh? Alke jur-

kia. Toisena päivänä kutsutti ty-könsä palvelioitansa ja sanoi kenen kengät ja säärikkeet ja sormus tässä ovat? Niin ne kaksi kamari piikaa he reistasivat jalkaansa ja sanoivat: ei nämät meidän ole. Ja huonoin piika tuli ja kun hän reistasi, niin sanoi: nämät minun ovat. Niin nai kuninkaan poika sen huonoimman karsinan korjaajan kavalan piikansa ja ne kaksi kaunista tytärtä jäivät.

Laiskan pojan juttu.

Niin oli yksi laiska poika, joka ei viitsinyt mitään tehdä. Niin muutamasti hän meni puita hakkaamaan, mutta ei hän ottanut kirvestä. Mutta kun hän tuli puun hakkaus sijaan, niin hän kiskoi kantoa maasta. Mutta kannon sisältä kuului ääni joka sanoi: älä ota tätä puuta, jonka tuuli on kaatanut ja jonka sisällä minä olen, mutta ano itselles mitä tahdot. Poika aatteli, jospa minä syutyisin kauppa mieheksi ja minulla olisi hyvät huoneet, ja hän meni takaisin. Niin muutaman ajan perästä niin syntyi hänestä rikas kauppa mies ja hyvät huoneet hänellä myös olivat. Niin hän meni taas, sen kannon tykö ja kun hän tuli sinne, niin liikutti kantoa, mutta kannon sisältä kuu-

teli, väri mun s'oddacim stuor här-
 ran, ja sun monai maasut. Uonehas
 äiki maηelt tie s'odai sust stuor här-
 ra ja sun vuolki taas ton koddu köulu,
 tasti kuo sun mattam lei. Ja kuo
 sun pod'ij toho, tie sun ruttij tom
 kuoddu ja kuoddu sist kulluij ijena,
 kote celhi: maid taatuh? Alge celhi:
 väri mun licim kunagas. Ja uone-
 has äiki maηelt alge s'odai kunaga-
 san. Ja mottom muadde ive sun
 lei, tie vuolki taas kuoddu köulu ja
 kuo sun pod'ij toho, rutij sun kuod-
 du. Tie pahutij kuoddu sist korra-
 saut ja celhi: alge, alge, maid tun
 taatuh? Alge celhi mun tätucim, ett
 mun Ibmelin s'oddacim. Tie sun
 vuolki maasat ja kuo pod'ij taalusi,
 ij kaunam innik viesustis ike s'ie-
 vetitis ike ruđaitis ike pihtasiitis ike
 maitten rikesvuostes innik fattim,
 mutt lappui puoh tallan ja alge s'o-
 dai tommuodoz'uz'an kuo outlist
 uv lei.

lui ääni, joka sanoi: mitä tahdot?
 Poika ajatteli, jos minä syntyisin
 isoksi herraksi, ja hän meni takai-
 sin. Wähäisen ajan perästä niin tuli
 hänestä iso herra ja hän kulki taas
 sen kannon tykö, niin kun hän op-
 pinut oli. Ja kun hän tuli sinne,
 niin hän väänti sitä kantoa ja kan-
 non sisältä kuului ääni, joka sanoi:
 mitä tahdot? Poika sanoi: jos minä
 olisin kuningas. Ja vähäisen ajan
 perästä poika syntyi kuninkaaksi.
 Ja muutamman monen vuoden hän oli,
 niin kulki taas kannon tykö ja kun
 hän tuli sinne, väänti hän kantoa.
 Niin käski kannon sisältä kovasti ja
 sanoi: poika, poika, mitä sinä tah-
 dot? Poika sanoi: minä tahtoisin,
 että minä Jumalaksi syntyisin. Niin
 hän kulki takaisin ja kun tuli ta-
 loonsa, ei löytänyt enään huonees-
 tansa eikä eläimistään eikä rahois-
 tansa eikä vaatteistansa eikä mitään
 rikkaudestansa enään löytänyt, mutta
 katosi kaikki samassa ja poika syn-
 tyi senkaltaiseksi kuin ennenkin oli.

Alma, kalku ja alge.

Lei oht almai kote vuolgi olko endnaman skiipain ja outal vuölki-mis celhi kalkuinis, mii kossakin lei: kuo tun alge touva, tie keesih laku pajas, mutt kuo nieida touva, tie eläh pajet laku. Ja soi ratkuin nuut. Kulm ive lappui skiipa ike vala poat-tam. Mutt' kalku tovvoi alge, ikä mus'tam keessid' laku pajas almas po-atteman, mast almai koolkai oainid' outal poatemis jo kukken kiikarain, jos suu kalku lei toohom alge tei niei-da. Kalku uortij c'uvti almas ja jur-tij ij innik oainimis almas taan mail-mest koassin. Tie motomin iho nieu-tai naharist, ett mottom olmoz' pood'ij suu lusa ja celhi: tuu almai li tarvanam merra nääpan ja tot ij pää-sa toppen outal kuo toalvui meeccan tom kulin ihasi algad ja kuad'ah ohtu toho, tei tibtä almad orrod' mer-ra näävest kidda. Kalku suorkani ja morrani ja jurda'skod'ij, kuabba sun kalka toohod', alges meeccan toal-vud' vuoi almas tibted' orrod' mee-rast kidda. Kuo s'oddoi id'ed, tie vaaldi alges ja toalvui meeccan ja kuad'i ohtu. Ja ohogec'in tie pood'ij almai siitasis aitu ton tiimest kuo kalku lei nieutam. Tie koijetij al-mai kalkustis, mahti lei eellam tast maņa kuo sun lei siitastes vuolkam?

Mies, akka ja poika.

Oli yksi mies joka kulki ulko maal-le laivalla ja ennen menoansa sanoi akallensa, joka raskasna oli: kuin sinä pojan teet, niin vedä laku ylös, mutta kuin tytön teet, niin älä nosta lakua. Ja he erkausivat niin. Kol-me vuotta katosi laiva eikä vielä tullut. Mutta akka teki pojan, eikä muistanut vetää lakua ylös miehen-sä tuloksi, josta miehen piti nähdä ennen tuloansa jo kaukaa kiikarilla, jos hänen akka oli tehnyt pojan eli tytön. Akka vartoi kovin miestän-sä ja ajatteli ei enään näkevän-sä miestänsä tässä mailmassa kos-kaan. Niin muutamasti yöllä näytti unessa, että muutama ihminen tuli hänen tykönsä ja sanoi: sinun mies on tarttunut meren napaan ja se ei pääse sieltä ennen kuin viet met-sään tuon kolme vuotisen poikas ja jätät yksin sinne, eli anna miehes olla meren navassa kiinni. Akka hämmästyí ja heräsi ja alkoi ajatel-la, kumpasen hänen piti tehdä, poi-kansa metsään viedä vai miehensä antaa olla meressä kiinni. Kun syntyi aamu, niin otti poikansa ja vei met-sään ja jätti yksin. Jo viikon päästä niin tuli mies taloonsa aivan sillä tiimalla kun akka oli nähnyt unissa. Niin kysyi mies akaltansa, mitenkä oli

Kalku celhi: mun lem eellam kale jec' tiervan, mutt mun leni nieutam naharist korro ja paahas nahar. Almai kojietij: maid oinih naharist? Kalku celhi: mun oidnim ett almai pood'ij muu lusa ja celhi: tuu almai li merra näävist kidda, ja tot ij pääsa toppen koassin mutoi kuo algad toalvuh meeccan ja kuöd'ah tohoh. Almai celhi: tot li tuot ett mun lijim merra näävist kidda ja mun ke'alim korro pieggan purjesiguim rossad' jo mahtau, mutt ij lem is'e, mutt motomin id'edist vuovsi merra nääpi mii skiipa olgos ja nurvai peenakullam kec'. Tie kalku ärvidij naharis tuottan. Almai kojiedi kalkustes vala: tolvuh uv algad meeccan? Kalku celhi: tolvum. Almai vuogatij ulmuid ednuh ucad alges. Ja toh ucii mutt eeh kaunam. Tie joskij ucamist. Alge lej liika eellimin ja purai raasiid ja muite endnam s'addoid. Purromos'aid usadeines oini kulm nieitah, moh posadettii jävri riddost ja njauvvai altela kec'ad ja kuo sun oini muc'is pihtasiid outast maid endnam nuollam lei, tie valdi syöla taid pihtasiid. Kuo nieitah kierkanii posodatmest ja pottii pihtasiitis lusa, tie oht ij kaunam pihtasiitis. Kyöhti nieitah monain maasat, mutt ohto pasij pietta c'ierun. Tie alge c'uorvij: tuu pihtasah leh

elänyt sen jälkeen kun hän oli talostansa kulkenut? Akka sanoi: minä olen elänyt kyllä itse tervennä, mutta minä olen nähnyt unessa kovan ja pahan unen. Mies kysyi: mitä näit unissa? Akka sanoi: minä näin että mies tuli minun tyköni ja sanoi: siaun mies on meren navassa kiinni, ja se ei pääse sieltä koskaan muutoin kun poikas viet metsään ja jätät sinne. Mies sanoi: se on totta että minä olin meren navassa kiinni ja minä koetin kovalla tuulella purjeitten kanssa työntää jo kuinki, mutta ei ollut apua, mutta muutamasti aamulla oksensi meren napa meidän laivan ulos ja lykkäsi penikulman päähän. Niin akka arvasi unensa todeksi. Mies kysyi akaltansa vielä veit kö poikas metsään? Akka sanoi: vein. Mies lähetti ihmisiä paljo hakemaan poikaansa. Ja he hakivat, mutta eivät löytäneet. Niin heitettiin hakemasta. Poika oli kuitenkin elämässä ja söi ruohoja ja muita maan hedelmiä (synnyttämiä). Ruokaa hakeissansa näki kolme tytärtä, jotka pesivät järven rannalla ja vaani likemmäksi katselemaan ja kun hän näki kauniita vaatteita yhdeltä, joita maahan riisunut oli, niin otti salaa ne vaatteet. Kun tyttäret kerkesivät pesemästä ja tulivat vaatteensa tykö, niin yksi ei löytänyt

taa, mutt pihtasiidad jeh oaz'uh, outal kuo lopeɖad'ah muu välted' olsad gällisn. Nieida cuorvij: oaz'uh muu kalkunad. Ja alge' puovtij pihtasiid, ja kuo nieid karvudad'ai, celhi olkin: poad'i muu mielh ja soi monain miel daluvvui merra riddon, ja celhi nieida olkin: oroh tun täst, mun monom siitasam ja tun poad'eh itten toho, ja mii lep lovves oarpintieva's ja mist lech ječkestau kämmär ja muu kämmär li vuosmož veskir uuvast oalkis kied'a peldni, ja mii lep outmuodos'uh puohah ja out macih ja oht mučedvuot ja nuut out näll, ett tun jeh äärut, mutt kale mun tied'etam tunjin. Ja soi ratkudin cummaluc'ain ja nieida vala celhi: mun monam vääcin mera mielh ja tun miitei kolkah nunt toohod', ja kuo tun vääcah tuo sullui alenus päikan, tie oainah mii siitä toun pellen c'ualmi. Tie soi ratkuin. Mutt' algan s'odai ahhev ja ij tuostac'i mera mielh vuölked', mutt' vuolki ainuv kečlid' ja vuõmmas'i, ett ij sun vuõjuken ja monai nunt kuo nieida lei ravvim ja fattij nieida kammarstis ja oad'ain senkan. Nieida lei äc'asis sardnum, ett vivva itten poata sunjin. Ja muorse paahuij irges ett, maid äc'am paahuz', tie lopeɖad'ah puoh toohod', ja irge lopeɖad'aij. Ja kuo id'ed s'odai, tie almotij irge vuopasis jur-

vaatteitansa. Kaksi tytärtä menivät takaisin, mutta yksi jäi alasti itkemällä. Niin poika huuti: sinun vaatteet ovat täällä, mutta vaatteitas et saa, ennen kun lupaat minun ottaa itselles mieheksi. Tyttö huuti: saat minun akakses. Ja poika toi vaatteita, ja kun tytär vaatetti, sanoi pojalle: tule minun perässä! Ja he menivät perätysten meren rannalle, ja sanoi tyttö pojalle: ole sinä tässä; minä menen talooni ja sinä tule huomenna sinne, ja me olemme kymmenen sisarusta ja meillä ovat itsekullakin kamari ja minun kamari on ensimmäinen porstuan ovesta oikian käden puolella, ja me olemme yhden-näköiset kaikki ja yhden kokoiset ja yksi kauneus ja niin yhden kaltaiset, että sinä et erota, mutta kyllä minä annan tietää sinulle. Ja he erotessa suutelivat ja tytär vielä sanoi: minä menen kävelemään merta myöten ja sinä myös pidät niin tehdä, ja kuin sinä kävelet tuon saaren ylempään paikkaan niin näet meidän talon tuolla puolen salmea. Niin he erkausivat. Mutta pojalle syntyi ikävä ja ei tohtisi merta myöten kulkea, mutta kulki ainakin koettelemaan ja huomait si, että ei hän vajonnutkaan ja meni niin kuin tyttö oli neuvonut ja sautti tyttären kamaristansa ja panit maata sänkyyn. Tyttö oli

tuitis. Ja vuoppa ko'oiij puoh nieidaitis outai poattid' viasusis ja sun piijai faltan lovve nieidaid, maid irge taatuz' täin valjid'. Ja kuo ouceh nieitah vist lijii toos poattam viasun, tie irge celhi: jem täin huolo, mutt kuo pood'i lovvad nuorranuus ja pih-tasist vitta lei, tie celhi alge: taam mun vaaltam, ja nuut vaalti tom muörsees ja monain kämmaran, ja od'in tobben tom ijja. Id'edist ko-cotti vuoppa vivas ja celhi: tun kol-kah kulmi peivist skiipa toohod' muttoi jem adde nieidan. Vivva celhi: kale mun tovvam. Mutt s'odai murrolaž'an, kuo skiipa i lem e'uuvti oaidnamken jevä juo toohom. Ja ehedest oad'im sajest kojedi irge muörsestes mii rääd'in kalka läd'e toos, maid äc'cad muu paahuj toohod'? Muörse celhi: väälte oammi skiipa ja e'aske kulmi vec'arain, tie s'adda ud'd'o skiipa. Ja irge tovvai nuut. Kuo vuoppa pood'i ke'ad', tie lei ud'd'o skiipa s'oddam. Tie vuoppa paahuj vivas, kiengalas juvvo kuaivud'. Vivva' celhi: kale mun kuaivum, ja kojedi muörsestis: mii rääd'in, kuo ac'cad paahuj juvvo kuaivud' muu? Muörse celhi:” mono juho riddon ja ko'sk ked'kiid kyövt pell juuhod, tie juho s'adda nuut kubtdu, mon kuhas ked'kih vierrii, kuo tun leggistah! Ja irge tovoij nut. Ja kuo vuoppa mo-

isällensä puhunut, että vävy huomina tulee hänelle. Ja morsian käski ylkäänsä että, mitä isäni käskenee, niin lupaa kaikki tehdä, ja ylkä lupasi. Ja kun aamu syntyi, niin ilmoitti ylkä apellensa ajatuksensa. Ja appi kutsui kaikki tyttärensä yksitellen tulla huoneesensa ja hän pani val-taan kymmenen tytärtä, minkä ylkä tahtois näistä valita. Ja kun yhdek-sän tytärtä sitten oli sinne tullut huoneesen, niin ylkä sanoi: en näistä huoli, mutta kun tuli kymmenes nuorin ja vaatteissa merkki oli, niin sanoi poika tämän minä otan, ja niin otti sen morsiaksensa ja menivät kamariin, ja makasit siellä sen yön. Aamulla kutsutti appi vävynsä ja sanoi: sinun pitää kolmessa päivässä laiva tehdä, muutoin en anna tytärtäni. Vävy sanoi: kyllä minä teen. Mutta tuli murheelliseksi, kun laivaa ei ollut kovin nähnytään, eipä jo tehnyt. Ja illalla makaus siassa kysyi ylkä morsiameltansa mikä neu-voksi pitää olla siihen, mitä isäsi minun käski tehdä? Morsian sanoi: ota vanha laiva ja lyö kolmasti vasaralla, niin tulee uusi laiva. Ja ylkä teki niin. Kun appi tuli katsomaan, niin oli uusi laiva syntynyt. Niin appi käski vävynsä syvän ojan kaivaa. Vävy sanoi: kyllä minä kaivan, ja kysyi morsiameltansa: mikä

nai kečad', tie lei stuorra juho s'od-dam ucca juvvist. Tie poolaskuod'i vuoppa vivastis ja ton tiet aas'tij kod-ded' vivas ja nieidas. Tie suorgani viva čnuvtti vuoppas sanin ja koijetij muörsestis: mii i munnui rääd'in, kuo äččad munnui äiku kodded'? Muörse celhi: kale mun tied'am too-suv rääd'e: moi kalkem iho vilkid' kulmain heppus'ain vuijid' patrusan mera miel'd. Irge celhi:” maid tun tovvah, toos mun tud'am, ja kuo s'oddoi iija ja siit ulmuh oad'd'astilli, tie rahtadain määtkan ja valtin määtkan, maid tarpas'ain, out heppus' kuörme ja jeijah njus'kii heppus' selki olo vuolkin nuut ruatated'. Mutt siit ulmuh tallan vuõmmaš'ii ett ud'd'o parragod äva lekken. Tie rah-tittii sii uv määtkan ja vuõijalittii maeld, mutto kuo irge ja muörse juuvstatskood'in tie vuojiin meeran. Mutt outal kuo kyörmi hävos' koostai meeran tie juskii heppus' čääci rääjist, mutt hävus' njus'kii meeran ja vuõjetijeh čoskii heppus' seipi rasta miehhiin, mutt muite eeh puõhtam sii toohod', kuo sii heppus'ih eeh mennam meera miel'd. Mutt irge ja muörse pääsain tiervan nannaman ja rahtin tosa olsis talo ja eelin pyörest. Mutt motomin pood'ij sunnuu kyõssi, kote lei irge vuos vie-

neuvoksi, kun isäs käski ojan kaih-vaa minun? Morsian sanoi: mene joki rannalle ja nakkaa kiviä kahden puolin jokea, niin joki syntyy niin le-viä kuinka kanvas kivet vierivät, kun sinä nakkaat! Ja ylkä teki niin. Ja kun appi meni katsomaan, niin oli iso joki syntynyt pienestä joesta. Niin peljätä alkoi appi vävystänsä ja sen tähden ukkasi tappaa vävynsä ja tyttärensä. Niin hämmästy vä-vy kovin appensa sanoista ja kysyi morsiameltansa: mikä on meillä neu-voksi, kun isäs meitä aikoo tappaa? Morsian sanoi: kyllä minä tiedän sii-henkin neuvon: me pidämme yöllä mennä kolmella hevoisella ajamaan pakoon merta myöten. Ylkä sanoi mitä sinä teet, siihen minä tydyn, ja kun syntyi yö ja talon ihmiset panit maata, niin rakensivat matkaan ja otit matkaan, mitä tarvitsivat yh-den hevoisen kuorman ja itse hyp-päsivät hevoisen seljän päälle ja kul-jit niin laukottamaan. Mutta talon ihmiset samassa havaitsivat, että uusi parikunta eivät olleetkaan. Niin rakensivat, hekin matkaan ja ajat-tivat perästä. mutta kun ylkää ja mor-sianta alkoivat sauttamaan, niin ajoi-vat mereen. Mutta ennen kun kuor-ma hevoinen kostui mereen, niin saut-tivat hevoisen veden rajasta, mutta

lja peeli.*) Kyössis onin pyörest ja irge celli muörseines: mun aikom vuölked' kyösi mielä äc'can ja ännan kec'cad', kuo jo kyössi kuas'u Muörse celli: jem mun tuost lyös'tid tun vuölkid' ett vaaldatali muu ja irgastals'kuod'ah muite. Irge celli: jem vaaldet tun kuassin, vaik mii vala lie'ij. Ja muörse celli: kuo tun äijad siitan puod'ah tie tun jeh kolkah juuhod' käffi mielhin ikä sirappain, talle tun jeh vaaltid' nuu. Irge celli: puoh maid tun taan räi leh pakkum, lem mun toohom ja nuut tovvom valau. Muörse celli: kuo lopedad'ah nuut toohod', tie oaz'uh vuölkid' kyösi mielä. Irge lopedad'ai ja rahtadai määtkan ja valti kyöht heppus' ja jec' monai nubbe heppus' olo, kyössi nubbe, jede vuöijelain mieläduvvui. Welji päliz' ja irge c'uorvii vala muörseisis: pääsi tiervan, ja muörse c'uorvij: mona tiervan ja mus'te muu. Mutt kuo alge monai äijis siitan, tie ij tubtam ohtakin eräs kuo enni, kote suu meecan lei tuolvum ja toho ohtu kuöd'd'am ja vittadam alges oalgis pelji. Ja kuu edni oini alges, tie jamalgih mutt kuo c'ielkai, tie monai al-

hevoinen hyppäsi mereen ja ajattajat hakkasivat hevoisen hännän poikki miekalla, mutta muuta eivät saattaneet he tehdä, kun heidän hevoiset eivät menneet merta myöten: Mutta ylkä ja morsian pääsivät tervennä manner-maahan ja rakensivat siellä itsellensä talon ja elit hyvästi. Mutta muutamasti tuli heille vieras, joka oli yljän isän veljen poika. Vieraansa pidit hyvin ja ylkä sanoi morsiamellensa: minä aivon kulkea vieraan kanssa isääni ja äitiäni katsomaan, kuin jo vieras pyytää. Morsian sanoi: en minä tohdi laskea sinua kulkemaan, että unehutat minun ja alat kosia muita. Ylkä sanoi: en unehuta sinua koskaan, vaikka mikä vielä olisi. Ja morsian sanoi: kun sinä isäs taloon tulet, niin sinä et pidä juoda kaffia maidolla eikä sirapilla, silloin sinä et unehuta minua. Ylkä sanoi: kaikki mitä sinä tähän asti olet käskenyt, olen minä tehnyt ja nyt teen vieläkin. Morsian sanoi: kun lupaat ninn tehdä, niin saat kulkea vieraan kanssa. Ylkä lupasi ja rakensi matkaan ja otti kaksi hevoista ja itse meni toisen hevoisen päälle, vieras toisen, ja he läksit perätysten. Veljen puoli ja ylkä huutivat vielä morsiallensa jää terveksi ja morsian huuti mene tervennä ja muista minua. Mutta kun

*) Enligt orden *ensimmäinen veli puoli* (den första halfbroder); så benämns endast farbrors son, kusinier genom annat blodsband annorlunda.

mas lusa ja celhi almainis: taat peivi kalka läd'e mist stuorra ilo peivi, tastkuo algam, kote lappum lei, lii kaunem. Tie almai ärvidi, ett tot omoz alge, kote suu taalun pood'i tot lei suu alge. Tie almai paa-hui rähtid' emedis ja piikaidis piid'oid ja kuo sii lijii piid'oid rähtam tie ku'u alge toho ja purodiin ja juvvudiin. Koijedilli puoh: maht onni jeggad meecist ja kost le lämaz' ja kost aassam? Alge saarnui puoh, mutt tom ij saarnum, ett sust muörse miitei li, tast kuo muörse lei kieltam tom saarnumest. Ja kuo sii piid'oin lijii, tie alge ij juuhom käffi mielhin ike sirappain, tie celhiin äc' ja edni: mane tun algam jeh juv, njalgasub tot li käffi kuo toos pieijah mielhi tei sirap? Alge celhi: ellid' faala munjin, c'ielga käffi mun kale juvnam. Tie puohtii käffi moos ednes lei mielhi ja sirap syölä piijam; mutt kuo alge valti käffi koop, tie celhi: liiuv taat c'ielga käffi? Ednes celhi: li. Alge oskoi ednes ja juvvoi, ja ton juhomoš' peht vaal-deti muörses. Tie arvals'kod'ij äc'e algases muörse mottom rikes nieida ja algan tuhhiij s'ee tot nieid äitie pyörest. Tie sii rahtii näimi. Mutt kuo sii lijii purromin ja juhomin ja nd'd'a parragodne lein paaldai iste orromin, tie kullui olgon

poika meni isänsä taloon, niin ei tuntenut yksikään muu kun äiti, joka hänen metsään oli vienyt ja sinne yksin jättänyt ja merkinnyt poikansa oikian korvan. Ja kun äiti näki poikansa, niin pyörtyi, mutta kun selveni, niin meni miehensä tykö ja sanoi miehellensä: tämä päivä pitää oleman meille iso ilo päivä silläkun poikamme, joka kadonnut oli, on löytynyt. Niin mies arvasi, että se outo poika, joka hänen taloon tuli, se oli hänen poika. Niin mies kaski rakentaa emäntänsä ja piikansa pitoja ja kun he olit pitoja rakentaneet: niin kutsui pojau sinne ja söivät ja joivat. Kyseltiin kaikki: mitenkä pidit henkes metsässä ja missä oli ollut ja missä asunut? Poika puhui kaikki, mutta sitä ei puhunut, että hänellä morsian myös on, sillä kun morsian oli kieltänyt sitä puhumasta. Ja kun he pidoissa olit, niin poika ei juonut kaffia maidolla eikä siirapilla, niin sanoit isä ja äiti: miksi sinä poikamme et juo, makiampi se on kaffi kun siihen panet maitoa eli siirappia? Poika sanoi: älkää tarjotko minulle, selkiätä kaffia minä kyllä juon. Niin toivat kaffia mihen äitinsä oli maitoa ja siirappia salaa pannut, mutta kun poika otti kaffia kupin, niin sanoi: onko tämä selvää kaffia? Äitinsä sanoi:

ijenna, kote celli: voi, voi kuo läh vaaldattam munu Irge ton kulai, tie njuskij pajas ja kats'eli olgos. Näimi vieha pacii arvaled', mii toos s'odai. Mutt alge pood'i maasat näimi viasun ud'd'o muörsein ja celli eninis: voi, voi äänam, tun läh mun, jin ednu paa toohom. Kulm ive puoris lijjim, tie tolvuh meeçan ja kuod'ih tohoh, mutt taat nieid, kote muu majeld taa pood'i, tat li lämaz puoh stuörramus puörri tahhe munjin, ja tat li muu muörse. Nuut heep-panas' tuu äänam, kote kielastillih tom uv ett c'ielga käffi munjin addeleh, väikki jec' läh sävvuttam must syölä mielhin ja sirappain ja ton tiet mun vääldittim muörsen, tie tii ferttivetted' tääl ton tiet taam näimi maacattid'. Ja sii maacatti majeb näimi ja naittii oudelbain. Ja soi maacin maasat siitasis ja eeliin rauhust, sovodist ja oasalaz'vudast eellim äikis.

Poika uskoi äitinsä ja joi, ja sen juoman kautta unehutti morsiamensa. Niin alkoi arvella isä pojallensa morsiamen muutaman rikkaan tyttären ja pojalle kelpasi kanssa se tytär juuri hyvästi. Niin he rakensivat kihlajaiset. Mutta kun he olivat syömässä ja juomassa ja uusi parikunta olit rinnatusten istaalla olemassa, niin kuului ulkona ääni, joka sanoi, voi, voi, kun olet unehuttanut minun. Ylkä sen kuuli, niin hyppäsi ylös ja juoksi ulos. Kihlajais väki jäit arvelemaan, mikä sille tuli. Mutta poika tuli takaisin kihlajais huoneeseen uuden morsiamen kanssa ja sanoi äitillensä: voi, voi äitini, sinä olet minulle paljon pahaa tehnyt. Kolmen vuoden vanha olin, niin veit metsään ja jätit sinne, mutta tämä tyttö, joka minun perässä tänne tuli, tämä on ollut kaikkein isoin hyvän tekiä minulle, ja tämä on minun morsian. Niin häpiä sinun äitini, joka valehtelit senkin, että selvää kaffia minulle annoit, vaikka itse olit seottanut minusta salaa maidolla ja siirapilla ja sen tähden unehutin morsiameni, niin te täydytte nyt sen tähden tämän kihlajaisen purkaa. Ja he purkivat jälkimäisen kihlajaisen ja naittivat ensimmäiselle. Ja he palasivat takaisin taloonsa ja elivät rauhassa, sovinnossa ja onnellisuudessa elämän aikansa.